

2017-08-12

Nacka kommun
Kommunstyrelsen /
Natur- och trafiknämnden/
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden/
Fritidsnämnden.

Orienteringsarrangemang i Nacka Synpunkter på tjänsteskrivelse till Natur- och trafiknämnden

Stockholms Orienteringsförbund har via våra föreningar i Nacka kommun Järla IF OK och OK Ravinen tagit del av en tjänsteskrivelse riktad till Natur- och trafiknämnden daterad 2017-04-09, Dnr NTN 2017/164. I denna föreslås begränsningar i tillåtet deltagarantal vid anordnande av bland annat orienteringsarrangemang.

De motiv som framförs är att deltagarantalet bör hållas nere pga, citat; *hänsynstagande till djurlivet utifrån konnektivitet (möjligheten till spridning och fria passager för djur och växter) och djurens möjlighet till frizoner.*

Synpunkter

Orienteringsrörelsen har sedan lång tid tillbaka initierat och arbetat med utvärderingar om hur olika arrangemang påverkar djur- och natur. Svenska Orienteringsförbundet var också en central samrådspart då Naturvårdsverket 1996 publicerade "Allmänna råd för orientering och annat friluftsliv"; Allmänna råd 96:4. De riktlinjer och råd som där finns vad gäller storlek på arrangemang under olika årstider har fungerat väl. Oss veterligt finns det ingen kommun som ifrågasatt utformningen av dem. Med de förslag som finns i den aktuella tjänsteskrivelsen skulle Nacka Kommun sticka ut genom att införa egna begränsningar – utan några riktigt tydliga skäl. Finns det erfarenheter i Nacka Kommun som inte Naturvårdsverket, Länsstyrelsen eller orienteringssporten känner till?

I tjänsteskrivelsen fokuseras på antal deltagare. Utifrån de erfarenheter som orienteringsrörelsen har sedan mer än 100 års verksamhet, är det viktiga hur arrangemang planeras och genomförs. Få deltagare på fel plats kan störa mer än många på rätt plats. Orienteringsrörelsen har arbetat mycket med allt från forskning till utbildning och instruktioner för placering av kontroller/banstråk och

löpriktningar med hänsyn till djurliv (se exempel i bilagorna 1 och 2). I dessa frågor finns det även etablerade rutiner för samråd med Länsstyrelsens naturvårdsenhet och andra parter med kunskap om det berörda områdets förutsättningar. Således, tjänsteskrivelse leder tanken fel. Det som behövs, är goda kontakter mellan alla parter – inte generella begränsningar.

I sak skulle de begränsningar som skrivelsen anger få starkt negativa konsekvenser för orienteringsidrotten i Nacka och Stockholm. Arrangemang av traditionell karaktär som genomförts alltsedan 1920-talet skulle inte längre vara möjliga på andra platser än i Velamsundsreservatet och kanske inte ens där eftersom arrendatorn Nacka Ridhus AB ska ha godkänt att få nyttja de öppna markerna som är nödvändiga som arrangemangscentrum. Om arrendeavtalet har med en punkt där det framgår att arrendatorn ska medverka till att andra friluftslivs- och idrottsverksamheter ska kunna använda kommunens ängsmarker i Velamsund är oklart.

För övrigt kan nämnas att orienteringssporten under 2019 firar 100 år som idrott och Nacka har genom åren bidragit mycket till att Sverige idag är en ledande nation i orientering. Den första stora allmänna tävlingen i orienteringslöpning genomfördes 1919 i just Nacka med start från Saltsjöbaden och mål vid Nacka Näs. Ett monument som minne av denna händelse finns rest vid Fisksätra centrum.

Flera av världens nu bästa orienterare är fostrade i de föreningar som har sin bas i Nacka och det bedrivs ett viktigt och framgångsrikt ungdomsarbete i föreningarna. För Stockholmsorienteringen och för de verksamma föreningarna i kommunerna är det därför oerhört viktigt att verksamheten, där genomförandet av orienteringsarrangemang är basen, kan genomföras på det sätt som gällt traditionellt. Det vill säga i samverkan och med stöd av Nacka Kommun. Orienteringsarrangemangen finansierar till stor del den viktiga verksamheten ute i föreningarna. Även om tjänstemannaskrivelsen nämner att orienteringssport och friluftsliv är viktigt, så innebär restriktionerna att föreningarnas arbete motarbetas.

Sammanfattningsvis önskar vi därmed att **Natur och Trafiknämnden** i sin behandling av det aktuella förslaget avstyrker detta och i stället tillsammans med föreningarna i Nacka, Fritidsnämnden och även Stockholms Orienteringsförbund tar upp en fördjupad dialog kring orienteringssportens förutsättningar i Nacka och hur den kan utvecklas, samtidigt som viktiga naturområden bevaras för framtiden. I det arbetet bör även Regeringens mål för friluftspolitiken 2012/13:51 vägas in.

För Stockholms Orienteringsförbund

Lennart Hävrén

Ordförande

Kopia: Svenska Orienteringsförbundet, Svenskt Friluftsliv, OK Ravinen, Järla IF OK

Viltvänlig Banläggning

En viktig del i banläggningen är att ta hänsyn till viltet. Beroende på tidpunkten på året för orienteringsaktiviteten varierar omfattningen av hänsynen. Den bästa informationen lämnar jaktlagen. Tidigt samråd och bra hänsyn till viltet möjliggör en bra banläggning!

Då punkterna nedan inte alltid gäller hela landet måste en anpassning till såväl deltagarantal som rådande lokala förutsättningar göras.

För orienteringens fortlevnad och utveckling ska våra arrangemang skötas så att vi alltid är välkomna åter!

Checklista för vilthänsynen

- 1. Grunder**
 - Alla naturreservat har naturvårdsförvaltare. Kan lämna info.
 - Samsyn med jaktlaget. Är de bästa uppgiftslämnarna.
 - **Viltet ska ha fria flyktvägar!**
 - **Inneslut inte viltet!**
- 2. Banstråk**
 - Sammanhållna stråk.
 - Samma löpriktningar.
 - Undvik foderplatser.
 - Kontrollera föreskrifterna i ev. naturreservat. Tillståndskrav?
- 3. Fri- och buffertzoner - allmänt**
 - Större frizoner krävs under tiden för **särskild hänsyn**.
 - Åt vilket håll tar älgarna vägen ut ur tävlingsområdet? Behov av buffertzona?
 - Behov av frizon invid Tävlingscentrum (Arenan)?
 - Större banöglor kan kräva en frizon.
 - Frizoner (förbudsområden) bör läggas in på kartan.
 - Överväg snitsling. Helderagen snitsel med passager för djuren är bäst. **Städa!**
- 4. Frizoner korta distanser**
 - Kan vara viktigt med avdrivning om inga frizoner läggs in.
 - **100 m frizon** mot trafikerad väg.
- 5. Frizoner långa distanser**
 - **Älg:** Central frizon. Gärna höjdparti. 15 – 100 ha. Oavsett ev. avdrivning.
 - **Rådjur:** Svårplacerade. Tät skog. Några ha.
 - **Vildsvin:** Tät ungskog. Vassar. Några ha.
 - **100 m frizon** mot trafikerad väg.
- 6. Starttider**
 - Överväg olika starttidpunkter för olika starter/banor/löpriktningar.
 - Samordna med ansvariga för ev. Avdrivning.
 - Samordna med ansvariga Sekretariatet.
- 7. Vägpassage för vilt**

Samordna med ansvariga för ev. Vägbevakning.
- 8. Viltrapportering**
 - Lämna kartunderlag och kartor med banor till ansvariga.
 - Mottag rapporter nära utgången för deltagarna vid målet.
 - **Vid viltolycka ska kontakt tas med polisen!**

Naturhänsyn - Kontrollval

Vid val av kontrollpunkt är banläggning inte bara en fråga om teknik! Banläggaren har också att ta **HÄNSYN** till vegetationen samtidigt som kontrollpunkterna ska väljas tekniskt rätt och märkas upp.

En avvägning mellan antalet tävlande per berörd kontroll och påverkan av vegetationen måste ske från fall till fall. Det är skillnad på en kontroll för H21 med en belastning av 50 deltagare och en kontroll närmre målet med kanske 300 deltagare. – Deltagarantalet varierar över landet.

För orienteringens fortlevnad och utveckling ska våra arrangemang skötas så att vi alltid är välkomna åter!

Checklista - val av kontrollpunkt

- **Källor** i skogen med framspringande vatten, ofta med kransar av blöta mossor. Källan kan fortsätta som ett surdråg. Här skadar mycket tramp den känsliga marken.
- **Våtmark** med gräs och sköna blomster (stundom orkidéer). Här kan mycket tramp utarma florin och göra mången botanist upprörd.
- Naturliga **bäckar** (ej diken) med fuktiga kanter och stundom tät örtvegetation. Kanterna trampas lätt sönder, vilket ser illa ut.
- Undvik löpstråk över våta kärr och **sankmarker**. Många löpare skapar djupa spår och kanaler.
- Sätt ej en kontroll mitt ute i en **liten öppen sankmark** utan vid. Nästan lika illa är kanten på sankmarken. Den mjuka mossmarken trampas lätt sönder och kan ge upprörd kritik.
- Undvik kontroller i anslutning till **sluttande hållar** täckta av gröna mossor eller lavar, som lätt slits bort även av ett fåtal löpare.
- Spring gärna över lättlöpta hedar och **hällmarker** men undvik kontroller där marken är täckt av vit lav som är mycket trampkänslig.
- Kontroller i **lövlundar** på våren där marken är täckt av t.ex. vitsippor kan väcka viss anstöt hos känsliga personer även om skadan inte blir så stor.
- Undvik att placera kontroller intill gamla, mossbevuxna fallna **stammar**, **lågor**. De är trampkänsliga.